

Warszawa, 31 sierpnia 2021 r.

Egz. Nr 2

PROTOKÓŁ KONTROLI

Kontrola została przeprowadzona w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*¹, zgodnie z planem kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2021.²

I. PODMIOT I OKRES OBJĘTY KONTROLĄ

Celem kontroli była ocena prawidłowości wykonywania przez podmiot Środkowopomorskie Regionalne Wodne Pogotowie Ratunkowe³ z siedzibą w Koszalinie zadań z zakresu ratownictwa wodnego, określonych w art. 13 i 14 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*⁴ z uwzględnieniem sił, środków i warunków niezbędnych do zapewnienia prawidłowego poziomu wykonywania ratownictwa wodnego.

Kontrolą został objęty okres od 1 lipca 2020 r. do dnia 17 czerwca 2021 r.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone przez zespół kontrolerów w składzie:

- 1) Agnieszka Wargin, główny specjalista w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA, na podstawie upoważnienia Nr 1/DOLiZK/2021 z dnia 8 czerwca 2021 r.;
- 2) Monika Kobiałko, specjalista w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA, na podstawie upoważnienia Nr 2/DOLiZK/2021 z dnia 8 czerwca 2021 r.

w dniach 14 – 17 czerwca 2021 r. w siedzibie podmiotu kontrolowanego oraz w dniach 18 czerwca – 20 sierpnia 2021 r. w siedzibie podmiotu kontrolującego.

¹Dz. U. z 2020 r., poz. 350.

²Plan kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2021, zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 12 stycznia 2021 r.

³Zwane dalej również jako: podmiot kontrolowany, Stowarzyszenie.

⁴Zwanej dalej: *ustawą o bezpieczeństwie*....

II. WPROWADZENIE

Na podstawie decyzji Nr 36/2014 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 kwietnia 2014 r., sygn. DRIOL-NRGW-0272-67/2013 oraz DRIOL-NRGW-0272-11/2014 i wpisu do Rejestru Jednostek Współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, Stowarzyszenie Środkowopomorskie Regionalne WOPR jest podmiotem uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego i jako podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego zobowiązane jest do podejmowania działań ratowniczych, o których mowa w art. 13 ustawy o *bezpieczeństwie...* i do realizacji zadań określonych w art. 14 ust. 1 ww. ustawy.

Organem uprawnionym do reprezentacji podmiotu jest Zarząd.⁵ W kontrolowanym okresie w skład Zarządu wchodziło 9 osób. Funkcję Prezesa Zarządu sprawował Pan Sławomir Antoni Piкуła, natomiast Pan Bartosz Ostapko pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu. Ponadto w skład Zarządu wchodził: Pani Barbara Jadwiga Brelińska oraz Panowie: Krzysztof Jarosław Partyka, Marek Antoniak, Roman Wojciech Streubel, Łukasz Przemysław Wiatrowski, Stanisław Kopczyński oraz Ryszard Kazimierz Kurenda, pełniący funkcję skarbnika. Do składania oświadczeń woli, pism i dokumentów w przedmiocie praw i obowiązków w imieniu Stowarzyszenia wymagane jest współdziałanie dwóch osób upoważnionych przez prezydium Zarządu, w tym Prezesa Zarządu lub Wiceprezesa.

Siedziba podmiotu znajduje się przy ul. Orłąt Lwowskich nr 26A w Koszalinie (kod 75-522). Tu też znajduje się biuro Stowarzyszenia, gdzie przechowywana jest dokumentacja dotycząca działalności podmiotu kontrolowanego. Ponadto podmiot kontrolowany dysponuje nieruchomością o powierzchni 0,5498 ha, przekazaną przez gminę Będzino, położoną w obrębie Łabusz gmina Będzino w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Jamno, gdzie zorganizowana jest baza ratownicza⁶. Nieruchomość w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczona jest na ośrodki sportów wodnych i innych.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Krajowym Rejestrze Sądowym Stowarzyszenie nie posiada terenowych jednostek organizacyjnych.

III. USTALENIA KONTROLI

1. Organizowanie, kierowanie, koordynowanie i prowadzenie bezpośrednich działań ratowniczych w ramach ratownictwa wodnego.

Na podstawie dokonanych ustaleń nie można pozytywnie ocenić działalności Stowarzyszenia Środkowopomorskie Regionalne WOPR w zakresie organizowania, kierowania, koordynowania i prowadzenia bezpośrednich działań ratowniczych. Powyższa ocena wynika z analizy przedstawionej dokumentacji źródłowej oraz złożonych wyjaśnień w tym zakresie.

1.1. Obszar wykonywania ratownictwa wodnego.

Stowarzyszenie Środkowopomorskie Regionalne WOPR zgodnie z decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych ratownictwo wodne wykonuje w szczególności na obszarze powiatów: koszalińskiego, sławieńskiego, białogardzkiego, drawskiego, szczecineckiego, wałeckiego. Wskazano następujące obszary wodne: jeziora – Jamno, Bukowo, Wicko, Trzesiecko, Drawskie, Pile, Lubicko Wielkie, Zdbiczno, Rosnowo oraz morski pas wód przybrzeżnych Gmin Mielno i Darłowo. Dodatkowo na podstawie umów dotacyjnych organizacja zobowiązała się do wykonywania ratownictwa na obszarze powiatów kołobrzeskiego i świdwińskiego.

W kontrolowanym okresie Stowarzyszenie nie zajmowało się organizowaniem, kierowaniem i koordynacją działań ratowniczych na wyznaczonych obszarach wodnych.

⁵ Wydruk informacji pobranej w trybie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, Numer KRS: 0000174671

⁶ Akt Notarialny Repertorium „A” Numer 2650/1999.

1.2. Zapewnienie stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego, poprzez utrzymywanie stałych dyżurów ratowników wodnych.

W ramach wyjaśnień kierownictwa podmiotu kontrolowanego⁷, Stowarzyszenie Środkowopomorskie Regionalne WOPR w Koszalinie oświadczyło, że w okresie podlegającym kontroli cyt. „*dla zapewnienia stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego została powołana Grupa Operacyjno-Interwencyjna, która działa na podległym terenie oraz na okres letni powoływane są Grupy Interwencyjne przy drużynach WOPR. Drużyny posiadają opracowane grafiki dyżurów i bieżąco współpracują z jednostkami policji, straży pożarnej i innymi podmiotami. Na naszym terenie podlegamy operacyjnie pod Centralę w Sopocie i Szczecinie tel. 601 100 100, a w okresie jesienno-zimowym pełnimy dyżury domowe pod telefonem i stan uzyskania pełnej mobilności wynosi do 12 godzin. W okresie letnim osiągamy pełną gotowość do 2 godzin lub natychmiast wchodzimy do akcji. Posiadamy środki do mobilnego przemieszczania i wyposażeni jesteśmy w środki do ratownictwa wodnego*”. Ponadto z ustaleń kontrolujących wynika, iż podmiot kontrolowany jest zarejestrowany w rejestrze jednostek współpracujących z systemem PRM⁸.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego są jednocześnie jednostkami współpracującymi z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne. Powyższe wynika wprost z art. 15 ust 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 159) oraz z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 350).

Wojewoda prowadzi w postaci elektronicznej rejestr jednostek współpracujących z systemem. Pełne dane zawarte w rejestrze: „*Nazwa i adres jednostki*”, „*Rodzaj jednostki*”, „*Adres miejsca stacjonowania*”, „*Rodzaj ratownictwa*” oraz „*Początek działalności*”, „*Koniec działalności*”, „*Liczebność jednostki*”, „*Telefon kontaktowy*”, „*Email*”, „*Teren działania*”, „*Regon*”, wojewoda udostępnia dyspozytorom medycznemu, wojewódzkiemu koordynatorowi ratownictwa medycznego oraz krajowemu koordynatorowi ratownictwa medycznego. Z ustaleń kontrolerów wynika, że udostępniony w tym rejestrze telefon kontaktowy nr 604 822 843 był numerem w okresie kontrolowanym przyporządkowany w sposób ciągły (24 godziny na dobę 7 dni w tygodniu) do Prezesa Stowarzyszenia Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR.

Przepisy ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 159) wskazują na obowiązek posiadania przez jednostki współpracujące z systemem PRM tzw. „*numerów kontaktowych*”, zgłaszanych do rejestru jednostek współpracujących z systemem PRM prowadzonego w postaci elektronicznej przez właściwego wojewodę. Z kolei z art. 12 ust 2 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych wynika, iż podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego zapewniają stan gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego w sposób nieprzerwany, utrzymując stałe dyżury ratowników wodnych. Z uwagi na to, numer kontaktowy takiego podmiotu przekazany wojewodzie celem wpisania go do rejestru, musi zapewniać łączność z podmiotem w sposób ciągły, tj. całodobowo i całorocznie. Należy mieć bowiem na uwadze, iż zgodnie z art. 17 ust. 6 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, dane zawarte w rejestrze, a więc także numer kontaktowy, wojewoda udostępnia między innymi dyspozytorom medycznemu. W ten sposób dyspozytor medyczny, po przyjęciu zgłoszenia alarmowego na numer ogólnopolski, może zadysponować podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego do konkretnych działań ratowniczych.

⁷ Wyjaśnienia złożone kontrolerom w związku z odpowiedzią na pismo

⁸ <https://rjwprm.ezdrowie.gov.pl/>

Przyjęty przez podmiot kontrolowany sposób organizacji stałych dyżurów nie zapewnia stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego, bowiem nie gwarantuje niezwłocznego podjęcia działań ratowniczych wobec osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarze wodnym. Nie można uznać za niezwłoczne podjęcie działań, jeżeli podmiot potrzebuje 2 godzin od momentu zgłoszenia, aby osiągnąć pełną gotowość do podjęcia działań, tj. do udzielania pomocy przez ratowników wodnych osobie poszkodowanej na wodzie (zagrożonej utopieniem się).

Ponadto w opinii kontrolujących przekazanie wojewodzie zachodniopomorskiemu jako numeru kontaktowego do podmiotu, który powinien bezzwłocznie podjąć działania numeru telefonu, którym dysponuje w sposób ciągły przez stowarzyszenia jest bezcelowe. Nie jest możliwe, z natury rzeczy, aby jedna osoba w sposób rzetelny i prawidłowy mogła pełnić 24 godzinny dyżur przez 7 kolejnych dni w tygodniu przez cały rok kalendarzowy.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że podmiot kontrolowany zobowiązał się do:

- „zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych Województwa Zachodniopomorskiego 2020”. Umowa⁹ pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Środkowopomorskim Regionalnym WOPR została zawarta na okres od 14 maja 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

- „zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych powiatów koszalińskiego, kołobrzeskiego, sławieńskiego, białogardzkiego, świdwińskiego, szczecineckiego, drawskiego i wałeckiego”. Umowa¹⁰ pomiędzy Województwem Zachodniopomorskim a Środkowopomorskim Regionalnym WOPR została zawarta na okres od 15 kwietnia 2020 r. do 31 października 2020 r.

- „zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych powiatów, koszalińskiego, kołobrzeskiego, sławieńskiego, białogardzkiego, świdwińskiego, szczecineckiego i wałeckiego”. Umowa¹¹ pomiędzy Województwem Zachodniopomorskim a Środkowopomorskim Regionalnym WOPR została zawarta na okres od 1 kwietnia 2021 r. do dnia 31 października 2021 r.

Jak wynika z postanowień w umowach podpisanych w roku 2020 oraz ofertach stanowiących załączniki do umów, zapewnienie bezpieczeństwa na wskazanych obszarach wodnych realizowano poprzez działania polegające głównie na zakupie łodzi, przyczep podłodziowych do przewożenia łodzi ratowniczych, zakupie sprzętu i ekwipunku ratowniczego, zakupie paliwa do łodzi i samochodów, ubezpieczeniu łodzi i samochodów, przeglądzie i konserwacji silników i łodzi, jak również organizacji kursu ratownika wodnego i kwalifikowanej pierwszej pomocy. W umowach, kadra ratowników realizowała zadania w ramach umów wolontariackich. Z dokumentacji przedstawionej kontrolerom¹² wynika, że kontrola obszarów wodnych, tj. kąpielisk oraz miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli na akwenach nieobjętych dozorem ratowniczym, morskich wód przybrzeżnych i jezior podlegających drużynom Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR była realizowana poprzez patrole i odbywała się przeważnie w piątki, soboty, niedziele, święta i tzw. „długie weekendy”, kiedy był wzmożony ruch na kąpieliskach, miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli i na akwenach (patrole po jeziorze). Ten system pracy potwierdził zarząd stowarzyszenia kontrolerom podczas czynności kontrolnych w siedzibie Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR.

⁹ Umowa nr 28/BZK/2020 z dnia 14 maja 2020 r.

¹⁰ Umowa nr WBiOIN/7/2020 z dnia 15 kwietnia 2020 r. (aneks nr 1 do umowy zawarty w dniu 9 września 2020 r.)

¹¹ Umowa nr WBiOIN/5/2021 z dnia 30 marca 2021 r.

¹² Akta kontroli - karty czasu pracy wolontariusza stanowiące załącznik do umów wolontariackich.

Podmiot kontrolowany w trakcie kontroli wyjaśniał, że dedykował numer telefonu 604 822 843, jako numer przeznaczony do doboru zgłoszeń alarmowych. Numer ten Stowarzyszenie zgłosiło do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne. Ponadto, jak wynika z wyjaśnień kierownictwa podmiotu kontrolowanego, Stowarzyszenie współpracuje również w ramach numeru alarmowego nad wodą 601 100 100.

Ustalono, że wskazany numer telefonu 604 822 843 nie był przeznaczony wyłącznie do odbioru zgłoszeń alarmowych, lecz wykorzystywany był ogólnie do kontaktu z Prezesem Stowarzyszenia (ani na stronie internetowej Stowarzyszenia, ani też na profilu Stowarzyszenia w popularnej aplikacji społecznościowej numer ten nie był promowany jako numer alarmowy).¹³

Brak dedykowania specjalnego numeru alarmowego wyłącznie do odbioru zgłoszeń alarmowych stanowi **nieprawidłowość** w działalności podmiotu kontrolowanego. Ograniczenie dostępności do numeru alarmowego mogło negatywnie wpłynąć na skuteczność zgłoszeń, a tym samym na zapewnienie stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego.

Podmiot kontrolowany nie przedstawił Kontrolerom dokumentów, w których formalnie uregulowano sposób utrzymywania stałego dyżuru. Nie okazano też dokumentów potwierdzających, iż stały dyżur był faktycznie wykonywany¹⁴. Nie wyjaśniono także, którzy ratownicy wodni mogą taki dyżur realizować. Wskazano natomiast miejsce, w którym stały dyżur mógłby się odbywać – Ośrodek Szkolenia i Ratownictwa w Łabuszu, akwen jeziora Jamno.

W związku z tym, powyższe działanie oznacza, że stowarzyszenie nie wypełnia warunku określonego w art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy o *bezpieczeństwie ...*, co należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi Zarząd Stowarzyszenia.

1.3. Stała kontrola wyznaczonych obszarów wodnych.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy o *bezpieczeństwie ...* Ilekroć w ustawie jest mowa o wyznaczonym obszarze wodnym - rozumie się przez to kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, pływalnię oraz inne obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100 m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m. Ponadto zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 2 zapewnienie stałej kontroli wyznaczonego obszaru wodnego przez ratowników wodnych należy do obowiązków zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym. Natomiast w myśl art. 21 ust. 2 zarządzający wyznaczonym obszarem wodnym może zlecić, w drodze umowy, organizowanie, kierowanie i koordynowanie działań ratowniczych podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego.

W sprawozdaniu za 2020 rok złożonym do MSWiA przez Środkowopomorskie Regionalne WOPR, podmiot kontrolowany nie wskazał żadnych kąpielisk, miejsc wykorzystywanych do kąpeli, pływalni oraz innych obiektów dysponujących nieckami basenowymi, które by zabezpieczał. W trakcie czynności podmiot kontrolowany nie przekazał żadnych dokumentów potwierdzających, że w okresie kontrolowanym sprawował kontrole nad jakimkolwiek wyznaczonym obszarem wodnym. Ponadto zgodnie z deklaracją Zarządu, Stowarzyszenie Środkowopomorskie Regionalne Wodne Pogotowie Ratunkowe w okresie kontrolowanym nie podpisywało umów komercyjnych na organizowanie, kierowanie i koordynowanie działań ratowniczych na jakichkolwiek wyznaczonych obszarach wodnych.

¹³<https://wopr.koszalin.pl/>

¹⁴ Nie przedłożono żadnych list obecności podpisanych przez ratowników wodnych na dyżurze, tzn. „dzienników pracy ratowników wodnych” ani też grafików dyżurów, obiegu informacji drogą mailową lub innych dokumentów na tą okoliczność.

1.4. Kadra ratowników wodnych podmiotu kontrolowanego.

Podmiot kontrolowany w trakcie czynności kontrolnych w siedzibie Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR przedłożył „Wykaz nazwisk i uprawnień członków WOPR należących do Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR w Koszalinie”. Wykaz zawierał personalia 33 osób, informację o posiadanym zaświadczeniu ratownika wodnego, numer legitymacji członkowskiej oraz posiadanych uprawnień w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy. W wyniku weryfikacji trzech ratowników znajdujących się na wykazie, potwierdzono spełnianie wszystkich wymagań dla ratownika wodnego dla wszystkich trzech osób.

Za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 7 lipca 2021 r. podmiot kontrolowany dostał „Wykaz Ratowników Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR w Koszalinie” zawierający imię i nazwisko 107 ratowników wodnych, numery pesel, numery legitymacji członkowskiej oraz inne kwalifikacje. W przypadku 79 wykazanych osób rubryka dotycząca posiadanych dodatkowych kwalifikacji przydatnych w ratownictwie wodnym nie została wypełniona. Członek zarządu stowarzyszenia poinformował zespół kontrolerów o posiadaniu przez wszystkie ujęte na wykazie osoby dodatkowych uprawnień, które gdy zaistnieje potrzeba są dostarczane do stowarzyszenia. Podmiot kontrolowany nie był w stanie udokumentować posiadania przez 79 ratowników innych dodatkowych kwalifikacji przydatnych w ratownictwie wodnym.

Do umowy nr 28/BZK/2020 z dnia 14 maja 2020 na realizację zadania publicznego pod tytułem „Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych Województwa Zachodniopomorskiego 2020” przedłożono sześć umów wolontariackich na patrole i kontrole wodne, dozór miejsc niebezpiecznych i kąpielisk nie objętych dozorem ratowniczym na przypisanych akwenach. Czterech wolontariuszy posiadało wszystkie wymagania określone w art. 2 ust. 5 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. Jeden wolontariusz nie posiadał aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie kursu kwalifikowanej pomocy, które w dniu 13 lipca 2021 r. nabył, a 23 lipca 2021 r. zarząd Stowarzyszenia przysłał do MSWiA pocztą elektroniczną. W przypadku jednego wolontariusza nie przedstawiono żadnej dokumentacji potwierdzającej posiadanie wymagań dla ratownika wodnego. Dwie osoby nie widniały na „Wykazie Ratowników Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR w Koszalinie”.

W przypadku umowy WBiOIN/7/2020 z 15 kwietnia 2020 r i WBiOIN/5/2021 z 30 marca 2021 r. na „zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych powiatów koszalińskiego, kołobrzесьkiego, sławieńskiego, białogardzkiego, świdwińskiego, szczecineckiego, drawskiego i wałeckiego” podmiot kontrolowany nie przedłożył dokumentacji łącznie ośmiu wolontariuszy dedykowanych w umowach do zapewnienia gotowości ratowniczej.

Z przedłożonej zespołowi kontrolnemu dokumentacji poświadczającej spełnianie warunków określonych dla ratowników wodnych w art. 2 pkt 5 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych przez osoby stanowiące kadrę ratowniczą podmiotu kontrolowanego wynika, że nie wszystkie osoby, za pośrednictwem których wykonywane były zadania z zakresu ratownictwa wodnego, spełniały wymagania określone w tym przepisie.

Podmiot kontrolowany nie prowadził kompleksowej dokumentacji uprawnień ratowników wodnych. Dokumenty potwierdzające uprawnienia w ratownictwie wodnym wymagane przepisami prawa były gromadzone w sposób chaotyczny i nierzetelny. Wykaz kadry ratowników wodnych sporządzany był w trakcie czynności kontrolnych w celu przedłożenia zespołowi kontrolnemu.

Ustalono zatem brak dostatecznego nadzoru nad dokumentacją potwierdzającą kwalifikacje zawodowe ratowników wodnych, dopuszczając tym samym do możliwości wykonywania takich działań przez osoby niespełniające wszystkich wymagań określonych przepisami prawa, co należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiada Prezes podmiotu kontrolowanego.

1.5. Specjalistyczny sprzęt wykorzystywany do zadań z zakresu ratownictwa.

Na podstawie przedstawionych przez podmiot kontrolowany dokumentów: zestawień posiadanego sprzętu specjalistycznego, środków transportu i łączności, pisemnych wyjaśnień Prezesa Zarządu podmiotu kontrolowanego, a także przedłożonej dokumentacji potwierdzającej fakt dysponowania tym sprzętem, środkami transportu i łączności (faktury, rachunki, umowy użyczenia, najmu oraz dokonanych oględzin sprzętu ratowniczego) stwierdzono, że Stowarzyszenie posiada specjalistyczny sprzęt niezbędny do wykonywania ratownictwa wodnego.

Stwierdzono, że Stowarzyszenie dysponowało każdym rodzajem sprzętu specjalistycznego niezbędnym do wykonywania ratownictwa wodnego oraz środkami transportu i łączności wymienionymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne¹⁵.

W trakcie kontroli ustalono, że liczba sprzętu, którym dysponuje kontrolowany podmiot, była adekwatna do deklarowanego obszaru działania przez podmiot kontrolowany. Z okazanych dokumentów oraz dokonanych oględzin sprzętu ratowniczego wynika, że Stowarzyszenie swobodnie mogło dysponować sprzętem ratunkowym, pomocniczym, środkami transportu oraz łączności.

Podmiot kontrolowany posiadał sprzęt ratowniczy, którego był właścicielem lub użytkownikiem, a w trakcie kontroli przedstawił dokumenty potwierdzające ten fakt.

Na podstawie oględzin sprzętu przeznaczonego do działań ratowniczych stwierdzono, że środki transportu oraz łączności, sprzęt ratunkowy, pomocniczy, niezbędny do wykonywania ratownictwa wodnego, znajdujące się w dyspozycji podmiotu kontrolowanego - były sprawne i utrzymywane w dobrym stanie technicznym.

W związku z powyższym **pozytywnie** należy ocenić działalność podmiotu kontrolowanego w zakresie zapewnienia posiadania niezbędnego do wykonywania ratownictwa wodnego sprzętu specjalistycznego oraz środków transportu i łączności.

1.6. Podejmowanie działań ratowniczych, o których mowa w art. 13 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

Zgodnie z zapisem art. 13 ustawy o bezpieczeństwie ... działania ratownicze w ramach ratownictwa wodnego, polegają w szczególności na:

- 1) przyjęciu zgłoszenia o wypadku lub zagrożeniu;
- 2) dotarciu na miejsce wypadku z odpowiednim sprzętem ratunkowym;
- 3) udzielaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 4) zabezpieczeniu miejsca wypadku lub zagrożenia;
- 5) ewakuacji osób z miejsca stanowiącego zagrożenie dla życia lub zdrowia;
- 6) transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarze wodnym do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, po uprzednim uzgodnieniu miejsca przekazania z dysponentem jednostki systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- 7) poszukiwaniu osób zaginionych na obszarze wodnym.

¹⁵ Dz. U. poz. 261, z późn. zm.

Ponieważ podmiot kontrolowany nie prowadził dokumentacji działań ratowniczych (opisane w pkt 3), nie ma możliwości określenia ile takich działań było przez podmiot zrealizowanych.

Z przedłożonych kontrolerom sprawozdań z działalności drużyn: Szczecinek, Łubowo, Zdbice oraz rejestr przeprowadzonych działań ratowniczych na jeziorze Jamno wynika, że większość działań była jednak działaniami technicznymi. Polegały one głównie na: dostarczeniu benzyny, holowaniu do brzegu łodzi, w której skończyło się paliwo lub uszkodzony został silnik, takielunek lub złamany maszt oraz podnoszeniu jachtu po wywrotce. Z opisów zdarzeń nie można wywnioskować, że w okresie kontrolowanym realizowane były działania polegające na udzieleniu kwalifikowanej pierwszej pomocy. Według przedstawionych dokumentów podmiot kontrolowany nie transportował osób, które uległy wypadkowi do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki PRM¹⁶. W kilku przypadkach dokonano ewakuacji osób z miejsca stanowiącego zagrożenie dla życia lub zdrowia. Dokonano ewakuacji poszkodowanych osób z wyróconych łodzi czy wyspy, na którą dopłynął pływak i nie był w stanie wrócić o własnych siłach. Ratowano też „kitesurfera”, którego zdryfowało w trzciny i zaplątał się w liny. Odnotowano też dwa przypadki, gdzie poszukiwano osoby zaginionej na obszarze wodnym.

W dokumentach nie ma jednak informacji, na jaki numer telefonu zgłoszenia były przyjmowane.

W związku z powyższym w ramach wyżej opisanych działań kontrolerzy mogą jedynie stwierdzić, że w powiązaniu z brakiem systemowej organizacji i koordynacji stałych dyżurów, niezorganizowaniem systemu dokumentacji jaka powinna być wypełniana w związku z podejmowanymi działaniami nie ma możliwości pozytywnego oceny działań ratowniczych podejmowanych przez podmiot kontrolowany.

2. Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa na obszarach wodnych.

Kontrolującym nie okazano dokumentów potwierdzających przeprowadzanie przez podmiot działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa na obszarach wodnych. Na stronach internetowych podmiotu nie zamieszczono też żadnych materiałów w zakresie edukacji czy profilaktyki bezpieczeństwa na obszarach wodnych. Niemniej jednak w trakcie kontroli podmiot kontrolowany wyjaśniał kontrolerom, że działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa na obszarach wodnych realizują przy okazji szkoleń z pierwszej pomocy. Działania te potwierdzają m.in. zdjęcie zamieszczone na stronach profilu MOPS Mielno¹⁷ oraz zdjęcia i filmiki zamieszczone na profilu popularnego portalu społecznościowego Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR. Stowarzyszenie w kontrolowanym okresie prowadziło działalność profilaktyczną i edukacyjną dotyczącą szkoleń z pierwszej pomocy pod nazwą „Błękitny Patrol”. Wraz z OSP Bukowo Morskie oraz Policją, na plaży w Dąbkach w Gminie Darłowo podmiot kontrolowany uczestniczył w pokazach ratownictwa wodnego oraz informował o podstawowych zasadach udzielania pierwszej pomocy i zasadach bezpiecznego wypoczynku nad wodą.

Na okoliczność potwierdzenia wykonywania działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej pierwszej pomocy podmiot kontrolowany przedłożył do akt kontroli liczne podziękowania dyrektorów placówek oświatowych wraz z dokumentacją fotograficzną. Działalność profilaktyczna prowadzona była dla kolonistów i opiekunów Holiday Park & Resort w Mielnie, dzieci, rodziców i nauczycieli przedszkola w Mielnie, kolonistów i opiekunów Policyjnego Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego KROKUS w Mielnie, dzieci ze SP im. Straży Granicznej w Sarbinowie oraz dzieci ze SP im. Leonida Teligi w Mielnie.

¹⁶ Stosownie do dyspozycji wynikającej z art. 13 pkt 6 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

¹⁷ <https://www.facebook.com/MOPS-Mielno-114350213694829/>

Podczas wizyty kontrolerów w Komisariacie Policji w Mielnie oraz w Komendzie Miejskiej Policji w Koszalinie kierownik posterunku oraz naczelnik Wydziału Prewencji potwierdzili współpracę z ratownikami podmiotu kontrolowanego. Funkcjonariusze policji wraz z ratownikami wodnymi Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR biorą udział w patrolach na jeziorze Jamno, zabezpieczaniu imprez wodnych oraz zwalczaniu kłusownictwa.

W związku z powyższym, pomimo braku dokumentacji działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących wprost bezpieczeństwa na obszarach wodnych, kontrolujący oceniają **pozytywnie z uchybieniami** działania Środkowopomorskiego Regionalnego WOPR mające na celu realizację obowiązku wynikającego z art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o *bezpieczeństwie...*

3. Prowadzenie dokumentacji działań ratowniczych, o których mowa w art. 14 ust.1 pkt. 1 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, w tym rejestrze działań ratowniczych.

Podmiot kontrolowany przedstawił jeden „Rejestr przeprowadzonych działań ratowniczych w 2020 na jeziorze Jamno”, który zawierał opis poszczególnych dni, w których odbywały się działania ratownicze i służył również rejestracji tych działań. Odnotowano dzień, godzinę, rodzaj działania, personalia ratowników. Brak było danych personalnych osób, którym udzielono pomocy. Tutaj działania ratownicze polegały głównie na patrolowaniu jeziora, holowaniu żaglówek, łodzi, jachtów, poszukiwaniu osób zaginionych w wodzie. Rejestr ten nie spełniał przesłanek art. 14 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. Oznacza to, że Stowarzyszenie nie prowadziło jednolitego rejestru działań ratowniczych w sposób określony przepisami prawa, co należy uznać za **nieprawidłowość**. Przyczyną jej powstania była nierzetelność kierownictwa podmiotu kontrolowanego w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów prawa. Wskutek nieprawidłowości podmiot kontrolowany nie był w stanie rzetelnie wywiązać się z obowiązku udzielania informacji z rejestru na wniosek podmiotu uprawnionego do ich uzyskania, do czego zobowiązany jest podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego na podstawie art. 14 ust. 5.

Podmiot kontrolowany przedstawił dokumentację (karty czasu pracy sześciu wolontariuszy) w zakresie jednej podpisanej umowy w roku 2020, tj. z Wojewodą Zachodniopomorskim. Wolontariusze prowadzili patrole na akwenach jezior: Jamno, Pile, Lubicko Wielkie, Drawskie i Trzesiecko. Karty pracy wypełniane były w rubrykach: „data” (poszczególne dni, w których odbywały się patrole), „miejsce wykonywania pracy” (patroli), „ilość godzin”. Rubryka „potwierdzenie wykonania pracy” uzupełniona była w całości tylko w przypadku jednego ratownika.

Pozostała dokumentacja w zakresie realizacji działań ratowniczych i pełnienia dyżurów na obszarach wodnych ograniczała się do „sprawozdań z działalności drużyn za sezon 2020”. W sprawozdaniach odnotowywano działania ratownicze realizowane podczas interwencji i ilość paliwa zużytego podczas patroli. Niektóre ze sprawozdań zawierały skład osobowy drużyny realizującej działania. Kontrolerom nie przedstawiono dokumentów dotyczących realizacji działań ratowniczych przez drużynę WOPR przy Klubie Morskim „TRAMP”, patrolującą jezioro Jamno, drużynę WOPR przy Gminnym Zakładzie Użyteczności Publicznej w Postominie, patrolującą jezioro Wicko i drużynę WOPR w Czaplunku, patrolującą jezioro Drawskie.

Z przedłożonych dokumentów nie wynika, że działania ratownicze wykonywane przez podmiot uprawniony były dokumentowane prawidłowo i na bieżąco. Ponadto z wyjaśnień Prezesa podmiotu kontrolowanego Stowarzyszenie nie określiło dla swoich potrzeb sposobu i zasad prowadzenia dokumentacji działań ratowniczych, w tym rejestru działań ratowniczych.

Przedłożone kontrolerom dokumenty nie są wystarczające, by można było uznać, że został spełniony obowiązek nałożony na podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego przez ustawodawcę w zakresie prowadzenia dokumentacji działań ratowniczych, w tym rejestru działań ratowniczych.

W związku z powyższym podmiot kontrolowany nie udowodnił, iż należycie wypełniał warunek określony w art. 14 ust. 1 pkt 3 *ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*, co należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi Zarząd Stowarzyszenia.

4. Ujawnianie zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywanie informacji o zidentyfikowanych zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych właściwej radzie gminy.

Na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 *ustawy o bezpieczeństwie ...* Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego ujawniają zagrożenia w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazują informację o tych zagrożeniach właściwej radzie gminy.

Podmiot kontrolowany nie przedstawił zespołowi kontrolnemu wyjaśnień dotyczących kwestii podejmowanych działań mających na celu ujawnianie zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa na obszarach wodnych oraz żadnej dokumentacji potwierdzającej przekazywanie informacji o zagrożeniach właściwej radzie gminy, co jest jednoznaczne ze stwierdzeniem, iż nie prowadził działalności w tym zakresie. Brak realizacji tego obowiązku należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi Zarząd Stowarzyszenia.

IV. OCENA OGÓLNA, WNIOSKI I ZALECENIA

Ocena podmiotu kontrolowanego została dokonana na podstawie ustalonego stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli przy zastosowaniu kryteriów kontroli wynikających z ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, takich jak: legalność, celowość oraz rzetelność.

Na podstawie dokonanych ustaleń należy stwierdzić, że Środkowopomorskie Regionalne WOPR nie zapewniało stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego w sposób gwarantujący niezwłoczne udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarze wodnym, nie prowadziło na bieżąco teczek personalnych ratowników wodnych. W związku z tym, nie mając pieczy nad aktualnymi uprawnieniami ratowników wodnych, których dedykowano do działań ratowniczych, dopuszczało do powierzania realizacji zadań z zakresu ratownictwa wodnego osobom nieposiadającym odpowiednich kwalifikacji. Stowarzyszenie nie realizowało wszystkich obowiązków podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa wodnego, zgodnie z przepisami ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, tj. nie prowadziło prawidłowej dokumentacji działań ratowniczych, nie prowadziło jednolitego rejestru działań ratowniczych zgodnie z przepisami *ustawy o bezpieczeństwie ...*, nie prowadziło działań polegających na ujawnianiu zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

Na podstawie ustaleń znajdujących się w niniejszym protokole z kontroli **negatywnie** oceniono:

- 1) brak prawidłowej organizacji stałych dyżurów, co negatywnie wpływało na zapewnienie przez podmiot stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego;
- 2) nierzetelne prowadzenie dokumentacji dotyczącej uprawnień ratowników wodnych, co skutkowało powierzaniem zadań z zakresu ratownictwa wodnego osobom niespełniającym wymagań dla ratownika wodnego określonych w art. 2 pkt 5 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych;

- 3) brak specjalnego numeru alarmowego dedykowanego wyłącznie do odbioru zgłoszeń alarmowych;
- 4) nieprowadzenie rejestru działań ratowniczych w sposób określony przepisami *ustawy o bezpieczeństwie osób ...* ;
- 5) niedostateczną działalność podmiotu w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa na obszarach wodnych i brak jakiegokolwiek staranności w dokumentowaniu tych działań;
- 6) brak działalności podmiotu kontrolowanego w dziedzinie ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

Na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie, zobowiązuje się Środkowopomorskie Regionalne WOPR w Koszalinie do zrealizowania następujących zaleceń:

- 1) niezwłoczne zorganizowanie dyżurów ratowników wodnych, w sposób zapewniający stałą gotowość do wykonywania ratownictwa wodnego, gwarantującą niezwłoczne udzielanie pomocy osobom poszkodowanym na obszarach wodnych;
- 2) określenie zasad planowania stałego dyżuru i składu kadry ratowniczej dedykowanej do działań ratowniczych w taki sposób, by gwarantować pełną dyspozycyjność ratowników wodnych pełniących dyżur i nie dopuszczać do tego, by ratownicy wodni w czasie dyżuru pracowali na wyznaczonych obszarach wodnych lub prowadzili zajęcia w ramach działań edukacyjnych lub profilaktycznych z zakresu ratownictwa wodnego oraz by zapewnić prawo do odpoczynku;
- 3) określenie zasad dokumentowania przebiegu stałych dyżurów ratowników wodnych, w tym określenie zasad potwierdzania obecności na dyżurze przez ratowników wodnych;
- 4) uzupełnienie dokumentacji dotyczącej uprawnień ratowników wodnych dla osób dedykowanych do działań ratowniczych w kontrolowanym okresie oraz zapewnienie wykonywania działań z zakresu ratownictwa wodnego przez osoby spełniające wszystkie warunki ustalone w przepisach prawa dla ratownika wodnego;
- 5) rzetelne prowadzenie ewidencji ratowników wodnych i określenie zasad sprawowania nadzoru nad kompletnością i aktualnością dokumentacji dotyczącej uprawnień ratowników wodnych;
- 6) niezwłoczne dedykowanie numeru alarmowego wyłącznie do odbioru zgłoszeń o wypadku lub zagrożeniu na obszarze wodnym;
- 7) prowadzenie rejestru działań ratowniczych w sposób zgodny z przepisami prawa i rzetelny;
- 8) rzetelne dokumentowanie działalności dotyczącej profilaktyki i edukacji w zakresie bezpieczeństwa na obszarach wodnych oraz zapewnienie realizacji działań z ww. zakresu przez osoby będące ratownikami wodnymi lub instruktorami;
- 9) podjęcie działań mających na celu ujawnianie zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych oraz rzetelne ich dokumentowanie.

V. POUCZENIE

Zgodnie z art. 27 ust. 2–4 ustawy o bezpieczeństwie, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego objęty kontrolą może wnieść do kontrolującego na piśmie umotywowane zastrzeżenia do protokołu kontroli, w tym do sformułowanych wniosków i zaleceń, lub podpisuje protokół kontroli.

Zgłoszone zastrzeżenia kontrolujący może uznać za zasadne, zmieniając lub uzupełniając protokół kontroli, albo uznać je za niezasadne i przekazać stanowisko podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego objętemu kontrolą. Zastrzeżenia wniesione po terminie, przez osobę nieuprawnioną lub bez zachowania formy pisemnej pozostawia się bez rozpatrzenia.

W przypadku uznania zasadności zastrzeżeń zmieniony lub uzupełniony protokół kontroli zostaje przekazany ponownie do podpisania podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego objętemu kontrolą.

W myśl art. 28 ust. 1 i 2 ww. ustawy podmiotowi objętemu kontrolą przysługuje prawo odmowy podpisania protokołu kontroli i złożenia kontrolującemu, w terminie 5 dni od dnia jego otrzymania pisemnego wyjaśnienia przyczyn odmowy. **Odmowa podpisania protokołu kontroli nie wstrzymuje realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych.**

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego objęty kontrolą, w terminie 30 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli lub stanowiska kontrolującego, o którym mowa w art. 27 ust. 3 ww. ustawy, lub poprawionego protokołu kontroli zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych o wykonaniu wniosków i zaleceń pokontrolnych zawartych w protokole kontroli lub o przyczynach ich niewykonania.

Zgodnie z art. 12 ust. 5 pkt 2 ustawy o bezpieczeństwie, minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej, może cofnąć zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego, jeżeli podmiot, któremu taka zgoda została udzielona, nie usunął w wymaganym terminie nieprawidłowości mających istotny wpływ na wykonywanie ratownictwa wodnego stwierdzonych protokołem kontroli.

* * *

Z kontroli sporządzono protokół w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach:

Egz. Nr 1 – Stowarzyszenie Środkowopomorskie Regionalne Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

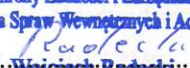
Egz. Nr 2 – a/a

.....
członek zespołu – Monika Kobiątko

.....
członek zespołu – Agnieszka Wargin

.....
pieczęć i podpis kierownika podmiotu
Stowarzyszenie Środkowopomorskie Regionalne Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
kontrolowanego

Zapoznałem się

Kierujący Departamentem
Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

.....
Wojciech Radecki